

İZNIK METAMORFİKLERİ ÜST KRETASE RUDİST FAUNASI, ARMUTLU YARIMADASI (KB TÜRKİYE): STRATİGRAFİK VE PALEOTEKTONİK ÖNEM

Sacit Özer

*Dokuz Eylül Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Tınaztepe
Kampüsü, 35160, Buca, İzmir
(sacit.oz@deu.edu.tr)*

ÖZ

İzник Metamorfikleri'ne ait rekrystalize kireçtaşları Armutlu Yarımadası'nda İzник ve Sapanca gölleri arasında yaygın bir dağılım gösterir. Bu alanda tüm rekrystalize kireçtaşlarında yapılan gözlemler, onların baskın olarak çört bandları ve çört yumrularıyla simgelendiğini göstermiştir. Bazı çört yumruları yanılıcı makrofosil görünümü sunar. Laminallı rekrystalize kireçtaşları da mevcuttur. İzник Metamorfikleri'nin güneyindeki yüksek topoğrafyalı alanlarda (yaylalar) çörtün baskın olmadığı rekrystalize kireçtaşlarının ise, dolomitik ve rudistli rekrystalize kireçtaşlarıyla aralanmalar sunduğu saptanmıştır.

Bu çalışmada, üç ayrı lokalitede ölçülen stratigrafi kesitlerinde bulunan rudist faunası tanıtilacak ve önceki çalışmalarla karşılaştırmalar yapılacaktır.

Aluç Yaylası'nda (Elmalı, İzник KD'su), Geç Triyas yaşlı metatortulların üzerine uyumsuz olarak yaklaşık 900m kalınlığında dolomitik ve rekrystalize kireçtaşları gelir. İstifin üst bölümlerinde üç-dört kez aralanmalar gösteren rudistli rekrystalize kireçtaşları saptanmıştır. Rudistler yaşam konumundadır ve kalınlığı 3-5m arasında değişen bir biyostrom da oluşturur. Rudist faunasında orta-geç Turoniyen'i işaret eden *Sauvagesia sharpei*, *Sauvagesia* sp., *Bournonia africana*, *Durania arnaldi*, *Radiolites* aff. *trigeri*, *Radiolites* sp. ve *Hippurites* aff. *nabresinensis* türleri tanımlanmıştır. Bu düzeyler çok kötü korunmuş foraminiferler içerir.

Acelma Tepe ve Soğucak Yaylası (Pamukova K'yi) boyunca dört-beş kez fosilsiz rekrystalize kireçtaşlarıyla aralanmalı rudist kesitleri içeren rekrystalize kireçtaşları saptanmıştır. İstifin kalınlığı 200m dolayındadır. Rudist faunası orta-geç Turoniyen'i belirten türler içerir: *Distefanella salmojrighii*, *Biradiolites* cf. *martellii*, *Biradiolites* sp., *Radiolites* aff. *trigeri*, *Hippurites* aff. *nabresinensis* ve *Hippurites* aff. *socialis*. Bu düzeylerde mikrofosil bulunamamıştır. Metamorfik olmayan Maastrichtiyen-Eosen örtü kayaları İzник Metamorfikleri'ni uyumsuz olarak üstler.

Bu veriler, önceki çalışmalarda Triyas, Geç Triyas-Orta Jurasik, Orta-Geç Jurasik veya Geç Jurasik-Erken Kretase yaşlı olarak tanımlanan birimlerin stratigrafisinin ve Intra-Pontid Okyanusu'nun gelişimine ilişkin paleotektonik yorumların yeniden gözden geçirilmesini, ayrıca bölgesel engeç metamorfizmanın önceden belirtilenin aksine daha geç oluştuğunu kanıtlamaktadır.

Bu çalışma 109Y121 nolu TÜBİTAK Projesi tarafından desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İzник Metamorfikleri, rudistler, Turoniyen, Armutlu Yarımadası, karşılaştırma

UPPER CRETACEOUS RUDIST FAUNA FROM THE İZNIK METAMORPHICS, ARMUTLU PENINSULA (NW TURKEY): STRATIGRAPHIC AND PALEOTECTONIC IMPORTANCE

Sacit Özer

Dokuz Eylül University, Engineering Faculty, Geological Engineering Department,
Tınaztepe Campus, 35160, Buca, İzmir
(sacit.ozero@deu.edu.tr)

ABSTRACT

The recrystallized limestones of the İznik Metamorphics show a wide distribution between İznik and Sapanca lakes in the Armutlu Peninsula. Observations made on all recrystallized limestones in this area show that they are predominantly represented by chert bands and nodular cherts. Some nodular cherts provide a misleading macrofossil appearance. Laminated recrystallized limestones are also present. It has been determined that recrystallized limestones, which are exposed in the high topographic areas (plateaus) to the south of the İznik Metamorphics, are alternating with dolomitic and rudist-bearing recrystallized limestones which are not chert dominant.

In this study, the rudist fauna in the measured-stratigraphic sections at the different localities will be presented and compared with previous studies.

*In Aluç Plateau (Elmalı, NE of İznik), the Late Triassic metasediments are unconformably overlain by dolomitic and recrystallized limestones about 900m in thickness. Rudist-bearing recrystallized limestones were found in the upper part of the sequence, showing alternations three to four times. The rudists are in a life position and form a biostrome ranging from 3 to 5m thickness. The rudist fauna consists of *Sauvagesia sharpei*, *Sauvagesia* sp., *Bournonia africana*, *Durania arnaudi*, *Radiolites* aff. *trigeri*, *Radiolites* sp. and *Hippurites* aff. *nabresinensis* indicating middle-late Turonian age. These levels contain poorly preserved foraminifera.*

*Along the Acielma Hill and Soğucak Plateau (N of Pamukova), the recrystallized limestones containing rudist sections showing alternations of four to five times with unfossiliferous recrystallized limestones were identified. The thickness of the sequence is about 200m. The rudist fauna consists of species suggesting a middle-late Turonian age: *Distefanella salmojraghii*, *Biradiolites* cf. *martellii*, *Biradiolites* sp., *Radiolites* aff. *trigeri*, *Hippurites* aff. *nabresinensis* and *Hippurites* aff. *socialis*. Unmetamorphic Maastrichtian-Eocene rocks cover unconformably the İznik Metamorphics.*

This data shows that the revision of the stratigraphic units determined as Triassic, Late Triassic-Early Jurassic, Middle-Late Jurassic or Late Jurassic-Early Cretaceous age and the paleotectonic interpretations of the development of the Intra-Pontide Ocean in the previous studies, and also the regional latest metamorphism occurred later than previously reported.

This work was supported by TÜBİTAK, Project no: 109Y121

Keywords: *İznik Metamorphics, rudists, Turonian, Armutlu Peninsula, comparison*